

15.10.2021 - 06.03.2022

DOSSIER DE PREMSA

EL SENTIT DE L'ESCUULTURA

Fundació Joan Miró

* *J.M.* Barcelona

Fundación **BBVA**

Índex

Nota de premsa	2
Comissari	6
Textos de sala i selecció d'imatges per a premsa	7
Llista d'obres	22
Autors i procedència de les obres	32
Publicació	36
Programació pública	38
Informació general	40

Nota de premsa

El sentit de l'escultura

15 d'octubre de 2021 - 6 de març de 2022

Un projecte comissariat per David Bestué, amb la col·laboració de Martina Millà

Amb el patrocini exclusiu de la Fundació BBVA

La Fundació Joan Miró presenta *El sentit de l'escultura*, una anàlisi de l'eclosió i l'evolució de l'escultura moderna i contemporània

De la mà del comissari i escultor David Bestué, l'exposició incideix en la gran transformació que ha experimentat la pràctica escultòrica el segle XXI, al mateix temps que deixa constància de l'impacte que els orígens de la disciplina continuen exercint en els artistes actuals.

Amb el patrocini exclusiu de la Fundació BBVA, *El sentit de l'escultura* traça una genealogia particular entre aquests dos moments a través de set àmbits que consitueixen una exploració dels límits de la representació i una recerca del grau zero de l'escultura.

L'exposició aplega més d'un centenar d'obres que aprofundeixen, entre altres aspectes, en el concepte de còpia, la materialitat, l'espai entre subjecte i objecte o la representació del cos humà com a repte central de la disciplina.

La selecció abraça un ampli arc temporal que arrenca en època premoderna i aborda principalment el període entre començaments del segle XX i l'actualitat, amb obres de seixanta-cinc artistes d'arreu del món com ara Antoni Gaudí, Julio González, Alexander Calder, Joan Miró, Lygia Clark, On Kawara, Bruce Nauman, David Medalla, Eva Lootz, Susana Solano, Pipilotti Rist, Marisa Merz i Sarah Lucas.

L'exposició va acompanyada d'un catàleg que recull el text comissarial de David Bestué, assajos de rellevància sobre la matèria signats per Mario Carpo, Jane Bennett, Ester Pino, Julia Spínola, Aimar Arriola i Maite Garbayo, una entrevista a l'escultora Susana Solano a cura del comissari, així com un epíleg de Martina Millà.

L'exposició disposa d'una programació pública que inclou, entre altres propostes, una mostra de petit format sobre la tècnica escultòrica de la fosa del bronze, una de les més utilitzades per Miró.

Barcelona, 15 d'octubre de 2021. Els avenços tecnològics sobrevinguts el segle XIX van provocar una crisi profunda en la idea de representació i van obrir la porta a nous enfocaments artístics que derivarien en un anhel de realitat. D'aleshores ençà, representació i realitat han mantingut un pols en el desenvolupament de la pràctica escultòrica que ha arribat als nostres dies. L'exposició *El sentit de l'escultura* proposa un recorregut per l'evolució de la disciplina a partir d'aquesta dialèctica. El comissari David Bestué parteix de la constatació que la pràctica escultòrica ha continuat experimentant una gran transformació fins als nostres dies amb el sorgiment de nous marcs teòrics, tecnologies i imaginaris. I, tanmateix, alguns dels reptes dels escultors contemporanis connecten la seva pràctica directament amb els orígens de la disciplina. Així, el relat curatorial, desenvolupat en col·laboració amb Martina Millà, cap d'exposicions de la Fundació Joan Miró, relaciona les noves estratègies formals amb obres d'èpoques remotes, insinuant una mena de genealogia rica en associacions. Prenent el concepte de *sentit* com a direcció més que no pas com a significat, *El sentit de l'escultura* apunta els camins d'anada i tornada pels quals ha transitat la disciplina al llarg de la seva història. L'exposició també assenyala com, en una època de pràctiques artístiques cada vegada més mal·leables, el grau zero o gramàtica original de l'escultura sosté la pràctica.

Al llarg de set àmbits, la mostra, que compta amb el patrocini exclusiu de la Fundación BBVA, aprofundeix en aspectes fonamentals del fet escultòric. Bona part de les més de cent obres seleccionades comprèn peces realitzades a partir de començaments del segle XX que il·lustren el germen i l'eclosió de l'escultura contemporània. Cada secció inclou, a més a més, exemples històrics que actuen com a trampolins de connexió visual i conceptual cap a altres èpoques. La mostra es desplega també més enllà de les sales temporals d'exposició i presenta obres d'artistes contemporanis al vestíbul, el pati de l'Olivera, la sala del Tapís o la sala d'escultures de la Fundació Joan Miró.

Set aspectes fonamentals de la gramàtica de l'escultura

D'ençà del Renaixement, el treball escultòric a través de motlles es va considerar una pràctica d'orde menor que no es podia emprar sota cap concepte en la realització d'una obra artística. Era tanta la censura d'aquesta tècnica, que va ser titllada d'"art infame", ja que els escultors que la feien servir, en lloc d'inspirar-se en la natura, en robaven les formes. Més endavant, alguns artistes van recórrer a aquestes pràctiques precisament per confrontar la pretensió d'autoria, en creixent qüestionament. *Ars Infamis* és el títol del primer àmbit de l'exposició, que es planteja l'evolució del concepte de còpia, empremta i motlle al llarg de la història de l'escultura. L'espai mostra diferents procediments utilitzats per copiar objectes, i aplega motlles que Antoni Gaudí va fer servir per a la façana de la Sagrada Família i peces més contemporànies d'artistes destacats com ara Bruce Nauman i Karin Sander, entre d'altres.

Els escultors s'han relacionat també amb el grau zero de la seva disciplina a través dels seus components. Si fins a les primeres dècades del segle XX en l'escultura la forma va dominar sobre la matèria, les pràctiques contemporànies tendeixen a trencar aquesta jerarquia formal i a experimentar amb l'ús de materials de tota mena per generar connexions directes amb la realitat. Amb el títol *Cru*, la segona sala de l'exposició inclou obres d'escultors històrics, com ara Dieter Roth i Robert Smithson, o consagrats, com Eva Lootz i Perejaume, entre d'altres, tots ells coneguts per la seva valentia en l'ús de materials.

Espai és el títol del següent àmbit de l'exposició, que explora les propietats físiques que hi ha en la base de tota producció escultòrica, com ara la gravetat, el pes, la massa, el volum, la mal·leabilitat o l'equilibri. La reflexió artística sobre aquestes característiques és un dels aspectes fonamentals que expliquen l'eclosió de l'escultura d'avantguarda i la posterior evolució de la disciplina fins als nostres dies. D'altra banda, les obres seleccionades tornen a l'espectador que s'hi relaciona una mirada sobre la dimensió física del seu propi cos en l'espai. En aquesta sala s'inclouen obres d'artistes que han contribuït d'una manera decisiva a canviar el curs de la pràctica escultòrica el segle XX, com ara Alexander Calder, Carl André, Richard Serra, Marisa Merz i Isa Genzken, entre d'altres.

La dissolució dels límits convencionals entre el subjecte i l'objecte, així com l'exploració de la idea mateixa de transformació és una altra de les investigacions que han contribuït a l'evolució de l'escultura moderna i contemporània. Precisament, el mite de Dafne i Apol·lo i la metamorfosi de la nimfa en llorer simbolitzen el següent àmbit de la mostra. A *Objecte doble*, l'escultura es presenta com un joc de mutacions i un procés de canvi que, eventualment, també porten a la pràctica del reciclatge. Per a aquest espai s'han seleccionat obres d'Apel·les Fenosa, Robert Gober, Ester Partegàs i Joan Miró, entre d'altres.

La cinquena secció de la mostra tracta la relació entre l'escultura i el temps. Sovint s'identifica l'objecte escultòric amb els seus aspectes tridimensionals i espacials, i s'obvia que hi operen altres dimensions com ara el temps. La durada, la temporalitat, la progressió o la captura de l'instant són consideracions no menys importants que escultors de totes les èpoques han enfrontat. *Present continu* aplega peces arqueològiques anònimes creades per encapsular la vida i aturar el temps al costat de treballs d'artistes contemporanis de renom internacional, com ara Thomas Hirschhorn i On Kawara, i obres que integren diferents capes temporals, com ara *Doble llum* (2010), una videoprojecció de l'artista Pipilotti Rist sobre un bronze de Joan Miró.

A continuació, *El sentit de l'escultura* avança cap a un àmbit presidit pel cos humà, repte i referència de la disciplina al llarg de la seva història. El mite de Pigmalión, compromès amb la creació d'una escultura tan perfecta que cobra vida en Galatea, marca la disciplina escultòrica fins a la modernitat. Ara bé, a partir de la Il·lustració, la

pulsió per emular la divinitat es desplaça cap a l'àmbit de la ciència i la tecnologia amb la robòtica i la intel·ligència artificial. La representació acadèmica del cos humà com a ideal de bellesa va deixant pas de mica en mica a la reivindicació artística de tot tipus de corporalitats i estats del cos. A *Un cos nou*, David Bestué confronta diferents aproximacions històriques a la representació de l'anatomia humana, com ara un model anatòmic del segle XIX amb obres de finals del XX de Henrik Olesen i Claudia Rebeca Alonso o de clàssics moderns com Julio González, entre altres artistes.

Més enllà de les característiques pròpies de l'objecte, la representació formal dels cossos, del moviment o el canvi, molts escultors s'han enfrontat al repte de materialitzar intangibles com ara els sentiments humans o el desig sexual. El setè i darrer àmbit de l'exposició té per títol *Contacte* i explora la dimensió emocional de la disciplina amb obres d'artistes que, com Silvia Gubern, Susana Solano, June Crespo o Wolfgang Tillmans, han pretès representar el contacte entre cossos a partir d'un sol volum o s'han esforçat a imprimir sentiments en la matèria.

L'exposició més enllà de les sales

El projecte va acompanyat d'un catàleg que recull el text comissarial de David Bestué i un epíleg de Martina Millà. El volum es completa amb importants aportacions al voltant dels aspectes tractats en els àmbits de la mostra. Així, l'article del catedràtic en Història de l'Arquitectura Mario Carpo analitza la imitació de la realitat en l'era digital. A continuació, la catedràtica de teoria política i filosofia Jane Bennett signa un assaig sobre la vitalitat de la matèria, mentre que Ester Pino, filòsofa i experta en literatura comparada, reflexiona sobre la metàfora i la capacitat transformadora de les paraules. L'artista Julia Spínola, d'altra banda, aporta una reflexió molt personal sobre els mecanismes de la percepció, aprehensió i interpretació de la realitat, i l'editor i comissari Aimar Arriola disserta sobre el contacte i la relació entre allò que és profund i allò que és superficial. Per la seva part, Maite Garbayo, investigadora i crítica d'art, dedica el seu escrit al cos des d'una mirada obliqua. El volum inclou també una entrevista a l'escultora Susana Solano a cura del comissari.

El sentit de l'escultura disposa d'un programa d'activitats per a diferents etapes educatives, públic familiar i general, amb propostes dins i fora de la fundació i en col·laboració amb altres institucions acadèmiques i culturals. Entre altres activitats, aquesta programació inclou una mostra de petit format sobre el procés de la fosa del bronze, una de les tècniques escultòriques que Joan Miró va fer servir més. L'exposició descriu el procediment des de l'objecte fins a l'escultura final, passant pel dibuix preparatori, la realització dels motlles, el procés d'assemblatge i la fosa. L'espai basteix un pont entre la sala d'escultures que culmina la presentació de la col·lecció i l'exposició *El sentit de l'escultura*.

Comissari

Foto: Davide Camesasca

David Bestué (Barcelona, 1980) és un artista visual i escriptor interessat en la relació entre text, escultura i arquitectura. Ha presentat exposicions individuals com *Realisme* a La Capella (Barcelona, 2015), *ROSI AMOR* al Museo Reina Sofía (Madrid, 2017) i *Pastoral* a La Panera (Lleida, 2021), entre d'altres. Autor de diversos textos dedicats a l'escultura i a la relació entre l'arquitectura i la poesia, també ha publicat homenatges a referents importants de l'arquitectura espanyola, entre els quals destaquen els seus llibres dedicats a Enric Miralles (*Enric Miralles, a izquierda y derecha*, 2010) i l'estudi d'arquitectura Piñón Viaplana (*Viaplana y Piñón, o la imposibilidad de una arquitectura*, 2018). També és autor d'estudis sobre la història recent de l'arquitectura i l'enginyeria a Espanya: *Formalismo puro* (2011), *Historia de la fuerza* (2017) i *El Escorial. Imperio y estómago* (2021).

En el seu paper de comissari, ha fet exposicions individuals de Silvia Gubern i d'altres artistes a Halfhouse (espai independent guanyador del Premi Ciutat de Barcelona el 2018). A la Fundació Joan Miró va muntar *Mercuri Splash* juntament amb Toni Hervàs, una celebració al voltant de la performance, organitzada el 2015 amb motiu del centenari del crític i historiador de l'art Alexandre Cirici i Pellicer. Més recentment ha comissariat les XXV Jornades d'Estudi de la Imatge al CA2M a Móstoles (Madrid, 2018) i el 2019 va rebre el premi El Ojo Crítico d'Arts Plàstiques que atorga RNE.

Textos de sala i selecció d'imatges per a premsa

El sentit de l'escultura

Al llarg de la història de l'escultura, cada època ha marcat els seus propis objectius per excedir la idea de representació. Les obres que formen part de les set sales de l'exposició busquen il·lustrar aquest anhel de realitat a partir de múltiples estratègies, com la utilització de nous mètodes tecnològics de reproducció o d'una autoconsciència en l'ús i la selecció del material. La mostra inclou obres que exploren qüestions físiques i temporals, i qüestionen així els marges de la seva pròpia estabilitat i durada. S'exposen també escultures que al·ludeixen a una figura humana en constant reformulació i d'altres que, como un fang fresc, intenten reflectir un últim límit mai atès, el de la captura i la cristallització del desig. D'altra banda, les obres fan mostra dels canvis que han tingut lloc en els últims anys en l'àmbit escultòric, transformacions semblants a les que s'han produït en altres disciplines. Al cap i a la fi, els nostres processos de treball tenen lloc avui en un context de globalització amb recurrents crisis polítiques, econòmiques, socials i sanitàries en què nocions com «material», «lloc» o «cos» s'han de reformular constantment.

Joan Miró

Homme et femme dans la nuit [Home i dona en la nit]

1969

Bronze

86,5 x 30,5 x 30,5 cm / 71,5 x 43 x 50 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

Sarah Lucas

The Good, the Bad and the Ugly [La bona, la dolenta i la lletja]

2014

Mitges, buata, cadires i tamboret de fusta

Cadira esquerra: 84 x 40,5 x 52 cm / Cadira dreta:

84 x 40,5 x 52 cm / Tamboret: 56 x 38,5 x 34 cm

Cortesia de l'artista i Sadie Coles HQ, Londres

1. Ars Infamis

En els seus inicis, l'ús de motlles i altres tècniques de reproducció va ser menyspreat i titllat d'*ars infamis*. La història de l'art va considerar que aquesta forma de procedir deixava de banda la inspiració en la realitat per extreure'n directament les seves formes, una peculiaritat que a finals del segle XIX va seduir, no obstant, artistes i arquitectes com Antoni Gaudí. La tècnica del buidatge va permetre a l'arquitecte incorporar còpies de vegetals, animals o persones al conjunt escultòric de la façana del naixement de la Sagrada Família de Barcelona. Des de llavors, la utilització del motlle en l'escultura s'ha convertit en quelcom recurrent, ja que soscava la noció d'autoria artística i permet a l'escultor centrar-se en altres aspectes de l'obra, més enllà de la seva «semblança» amb la realitat. Més recentment, els intents per part de la indústria d'aconseguir la còpia perfecta es troben exemplificats en la creació de diamants sintètics, produïts en un laboratori mitjançant processos tecnològics complexos que els fan indistingibles dels diamants naturals. El que es replica en aquest cas no és ja un diamant específic, sinó el seu procés de creació. La còpia s'ha després així de la seva submissió a l'original.

Bruce Nauman

Julie Head / Julie, Head, Upside Down, Tongue to Tongue [Cap de la Julie / Cap de la Julie del revés, llengua amb llengua]

1990

Cera

29,7 x 45,7 x 17,4 cm

Colección Bergé, Madrid

Bust de Matilde de Aguilera y Gamboa

c. 1863–1867

Fotoescultura, modelat en fang

39 x 23,5 cm x 23,5 cm / Base: 10,5 x 11 cm

Museo Cerralbo, Madrid

Seth Price

Untitled [Sense títol]

2019

Impressió per sublimació tèrmica sobre teixit sintètic, alumini, LED

152 x 284 cm

Col·lecció d'Art Contemporani Fundació "la Caixa"

Karin Sander

Isabel Schenk 1:10

1999

Escàner 3D de persona viva modelat en material plàstic ABS

17 cm (escala 1:10)

Colección CGAC, Santiago de Compostela

2. Cru

A principis del segle XX les característiques formals de l'escultura van deixar de considerar-se jeràrquicament superiors respecte dels seus components materials. En aquest sentit, artistes com David Medalla, Robert Smithson o Eva Lootz deixen obsolet el binomi forma-imatge i la supremacia del filtre òptic i aposten per obres que es resisteixen a construir una forma tancada. D'altra banda, es presenten també en aquest àmbit intervencions a través de les quals es transforma l'estat d'una sèrie d'elements amb la finalitat de descobrir-ne la composició. És el cas dels quadres polvoritzats de Perejaume o del gest de Lara Almarcegui d'acumular els materials de construcció d'un edifici per mostrar-ne els «ingredients». De vegades, mostrar el material en brut serveix també de prova o testimoni de tensions que transcendeixen l'àmbit artístic. Molts artistes han apostat per revelar les condicions en què obtenen els materials amb què confeccionen les seves obres i com la seva manera d'obtenir-los els defineix.

Robert Smithson

Glue Pour [Vessament de cola]

1969

Impressió d'injecció de tinta a partir de diapositiva original en format 126 (còpia d'exposició)

33 x 33 cm

Cortesia Holt/Smithson Foundation

David Medalla

Cloud Canyons (*Bubble machine auto-creatives sculptures*)

[Canons de núvols (Màquines de bombolles esculturals autogeneratives)]

2016

Fusta de caoba lacada en plata, plexiglàs, oxigenador per a aquari, sabó i aigua

171 x 130 cm (diàmetre total)

Galleria Enrico Astuni

Eva Lootz

Untitled [Sense títol]

1977

Moletó, parafina i quitrà

123,5 x 96,5 cm

Asociación Colección Arte Contemporáneo – Museo
Patio Herreriano, Valladolid

Perejaume

*Compostatge de nou pintures,
compostatge de sis pintures i
compostatge d'una pintura amb
marc i vidre*

1994

Oli, tela i fusta

3 elements de mides diverses

Col·lecció MACBA. Fundació
MACBA. Dipòsit particular,

Barcelona

3. Espai

La selecció d'obres que es pot veure en aquest àmbit pren en consideració aspectes físics i espacials. Leandre Cristòfol o Lucio Fontana confronten en les seves obres el vertigen que produeix la consciència del cosmos com una extensió sense contorn, principi o fi. A partir de la dècada de 1960, coincidint amb les primeres fotografies de la Terra fetes des de l'espai exterior, es produeix un canvi significatiu pel que fa a aquesta visió poètica o metafísica de l'espai. La possibilitat de veure el món des de fora no només el va convertir en objecte, sinó que va transformar els nostres conceptes d'allò físic i d'allò extens. És precisament en aquests anys quan sorgeix el minimalisme, un corrent que defuig les consideracions espirituals o retòriques i emfatitza la realització de formes simples, matemàtiques, i l'ús de materials industrials. L'art minimalista genera alhora una ràpida contestació per part d'artistes com Richard Serra, Susana Solano o Alina Szapocznikow que coincideix amb l'expansió del camp d'acció de l'escultura, un àmbit en què es reformulen nocions com objecte, lloc o escena.

Richard Serra

Prop [Suport]

1992 (versió en acer de l'escultura concebuda originalment en plom el 1968)

Acer

276 x 152,5 x 150 cm

IVAM, Institut Valencià d'Art Modern, Generalitat

Alexander Calder

El Corcovado

1951

Alumini i ferro pintats

351 x 405 x 184 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona. Donació de Josep Lluís Sert

Carl André

2 (30 AL) Seattle

1980

60 blocs d'alumini

5 x 360 x 18 cm

Colección Fundación ARCO / IFEMA. Depósito CA2M.

Centro de Arte Dos de Mayo

Jorge Oteiza

Respiración artificial [Respiració artificial]

1956–1957

Construcció en acer pintada de gris

20 x 23 x 6 cm

Fundación Museo Jorge Oteiza Fundazio Museoa,
Alzuza (Navarra)

4. Objecte doble

Segons descriu el mite de Dafne i Apol·lo, recollit a *Les metamorfosis* d'Ovidi, la nimfa es converteix en l'escorça d'un llorer quan el déu de les arts la toca. Des de Bernini a Apol·les Fenosa, aquest episodi ha seduït múltiples escultors que s'han enfrontat a la dificultat de mostrar la transformació d'un cos en un altre de diferent. A aquesta idea de mutació i canvi constant al·ludeixen obres com *Slides of a Changing Painting* de Robert Gober, una successió de figures i objectes que es creuen entre si revelant un imaginari que l'artista anirà desenvolupant al llarg de tota la seva carrera. En altres ocasions, aquesta idea de transformació s'ha vist reflectida en la tendència a la reutilització del objectes. És el cas de moltes de les escultures de Joan Miró, que parlen tot sovint d'aquest interès per manipular elements quotidians amb l'objectiu de dotar-los d'un nou ús, encara que sigui simbòlic. Aquest impuls ha arribat fins al present de la mà d'artistes com Ester Partegàs.

Robert Gober

Slides of a Changing Painting [Diapositives d'una pintura canviant]

1982–1983

Diapositives 35 mm (arxiu digital). Còpia d'exposició

66 x 99 cm cada imatge projectada

Collection Walker Art Center, Minneapolis T.B.

Walker Acquisition Fund, 1992

Lygia Clark

Bicho de bolso [Bestiola de butxaca]

1966

Còpia fotogràfica

70 x 50 cm

Associação Cultural O Mundo de Lygia Clark

Apel·les Fenosa

Fulla de figuera

1958

Terra cuita

16 x 6,5 x 4 cm

Col·lecció Fundació Apel·les Fenosa, El Vendrell

Joan Miró

Femme [Dona]

1946

Os, pedra d'afilar, ferro i oli damunt gres

51,7 x 23,3 x 19,7 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

5. Present continu

Més enllà de la seva relació amb l'espai —de la seva funció d'ocupar de la millor manera un lloc—, molts projectes escultòrics s'ocupen també d'allò que té a veure amb la seva durada. En sortir de la seva dimensió teòrica i enfrontar-se a la seva dimensió temporal, l'escultura ha de lluitar contra un procés inexorable de desgast. Els successius conflictes socials i polítics que assolien el món han contribuït també a aquesta sensació de fragilitat global. A partir de la Primera Guerra Mundial, la història va deixar de ser entesa com una narració lineal —en què un conjunt de significats dirigits per un mecanisme diví progressaven reforçant-se i explicant-se mútuament— i es va revelar més aviat com un camp de forces regit per la violència i l'afany de dominació. La sensació d'alerta continua que se'n deriva genera alhora un canvi de percepció temporal i històrica, així com una noció caòtica i canviant de l'esdevenir, la finitud i la mortalitat, una percepció que no ha fet més que accentuar-se amb la recent pandèmia.

Mòmia de gat
Baixa època – període ptolemaic, 715–730 aC
Cos de gat momificat, venes
24,5 x 6,1 x 5,8 cm
Fundació Arqueològica Clos – Museu Egipci de Barcelona

Pipilotti Rist
Double Light [Doble llum]
2010
Videoinstal·lació sobre l'escultura de Joan Miró *Dona*
(1968)
Mides variables
Fundació Joan Miró, Barcelona. Producció i donació de Han Nefkens

Robert Smithson

Pierced Spiral [Espiral perforada]

1973

Cartró i fusta

24 x 54 x 57 cm

IVAM, Institut Valencià d'Art Modern,

Generalitat

Susana Solano

U-Alap

1992-1993

Ferro, fluorescent i motor

360 x 325 x 155 cm (en moviment)

Col·lecció particular

Christofle

Lézard [Llangardaix]

1890

Coure galvanic platejat

14 x 27,5 cm

Patrimoine Christofle

6. Un cos nou

El mite de Pigmalión narra la història d'un escultor que fa una estàtua tan perfecta que acaba adquirint vida i nom: Galatea. Aquesta fàula no deixa de ser una més de les múltiples adaptacions que bona part de les cultures del món han fet del relat del Gènesi, en què una divinitat esculpeix a l'ésser humà a partir d'elements inerts. La figura del «creador-escultor» va acompanyar la pràctica escultòrica fins a la Il·lustració, quan el creador va passar de ser un artista a convertir-se en un científic que intenta replicar en el seu laboratori l'exterior i l'interior d'un cos. Aquesta mutació conceptual va alliberar el format escultòric de l'obligació de reproduir un cos perfecte i el va transformar en una eina per a qüestionar supòsits culturals, sexuals, socials, mèdics i ideològics en l'àmbit de la representació corporal. Bona part d'aquest recorregut pot ser contemplat mitjançant el recurs del bust, un motiu escultòric clàssic que ha viscut diverses reinterpretacions al llarg del segle XX, des del rostre somrient de l'*Autoretrat* de Salvador Martorell a la figura lluminosa de Marisa Merz.

Marisa Merz
Senza titolo [Sense títol]
Sense data
Terra crua pintada
17 x 11 x 15 cm
Collezione Merz, Torino

Julio González
Masque Ombre et lumière [Màscara Ombra i llum]
c. 1930
Bronze
24,8 x 10,5 x 5,5 cm
Julio González Administration. Philippe Grimminger

Dieter Roth

P.O.TH.A.A.VFB (Portrait of the artist as Vogelfutterbüste) [R.D.A.C.VFB (Retrat de l'artista com a Vogelfutterbüste [Bust d'escaiola])]

1968

Xocolata

21 x 14 x 12 cm

Dieter Roth Estate. Cortesia Hauser & Wirth

Joseph Beuys

Foetus [Fetus]

1961

Aiguatinta damunt paper

57,7 x 45,8 x 2,5 cm (amb marc)

Col·lecció MACBA. Fundació MACBA. Dipòsit Família Bombelli

7. Contacte

De quina manera es poden representar la passió, l'amor o el sexe sobre un material inert sense que aquest «objecte» a representar, el desig mateix, desaparegui a l'instant? Aquesta és una de les qüestions més complexes de la pràctica escultòrica; en afrontar-la formalment, els escultors es troben amb la dificultat d'abordar en un sol volum el contacte entre dues figures, contorns que pugnen per una fusió que mai s'ateny del tot. A *Les amoureux II* de Julio González la unió d'aquests dos cossos es fa buit, abisme, zero. A partir de llavors, aquesta representació s'abordarà de múltiples maneres, intentant introduir matisos més reivindicatius, afectius o sensuals. D'altra banda, a ningú li passa per alt que la representació del contacte entre dues persones s'ha convertit en una cosa estranya en el nostre entorn des de la irrupció de la pandèmia de la Covid-19. Com ja va succeir amb la crisi del sida, les mostres d'afecte s'han barrejat amb la por a la infecció i a la malaltia.

Julio González

Les amoureux II [Els enamorats II]

1932–1933

Bronze

44,5 x 16,5 x 22 cm

Julio González Administration. Philippe Grimminger

Susana Solano

La parella núm. 1

1988

Ferro

103 x 47 x 47 cm (c/u)

Fundació Suñol, Barcelona

June Crespo

Cheek to Cheek [Galta amb galta]

2015

Formigó i tela

44 x 44 x 30 cm

Col·lecció particular

Llista d'obres

José Antonio Hernández Díez

JB-657997 RC-2731

1999

Metacrilat

110 x 96 x 190 cm

Estrany – de la Mota Art Advisors

1. ARS INFAMIS

Antoni Gaudí

Fragment d'element animal (ànec) per a la façana del Naixement de la Sagrada Família
c. 1895

Guix, espart i ferro / modelat

33 x 40 x 32 cm

Obra cedida en dipòsit per Fundació Junta

Constructora del Temple Expiatori de la

Sagrada Família

Antoni Gaudí

Fragment d'element (ànec) per a la façana del Naixement de la Sagrada Família
c. 1895

Guix i ferro / modelat

15,5 x 24 x 12 cm

Obra cedida en dipòsit per Fundació Junta

Constructora del Temple Expiatori de la

Sagrada Família

Claude Gaspari

Joan Miró acoblant els objectes de l'escultura
Femme assise et enfant [Dona asseguda i infant] (1967)

Sense data

Còpia fotogràfica retocada a bolígraf per Joan

Miró

24 x 18 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

Bruce Nauman

Julie Head / Julie, Head, Upside Down, Tongue to Tongue [Cap de la Julie / Cap de la Julie del revés, llengua amb llengua]

1990

Cera

29,7 x 45,7 x 17,4 cm

Colecció Bergé, Madrid

Bruce Talamon

David Hammons Making Body Print, Slauson Ave. Studio Los Angeles [David Hammons fent una impressió corporal al seu estudi de Slauson Avenue, Los Angeles]

1974

Fotografia en blanc i negre

40,64 x 50,8 cm

Colecció CA2M. Centro de Arte Dos de Mayo

Alina Szapocznikow

Self-portrait, Herbarium [Autoretrat, herbari]

1971

Còpia fotogràfica en blanc i negre

53 x 43 cm

Museum of Modern Art in Warsaw

Jochen Lempert

Anna Atkins II

2011

Conjunt de 4 fotogrames

24 x 18 cm c/u

Cortesia ProjecteSD, Barcelona

Bust de Matilde de Aguilera y Gamboa

c. 1863–1867

Fotoescultura, modelat en fang

39 x 23,5 cm x 23,5 cm / Base: 10,5 x 11 cm

Karin Sander

Isabel Schenk 1:10

1999

Escàner 3D de persona viva modelat en material plàstic ABS

17 cm (escala 1:10)

Colecció CGAC, Santiago de Compostela

Seth Price

Untitled [Sense títol]

2019

Impressió per sublimació tèrmica sobre teixit sintètic, alumini, LED

152 x 284 cm

Col·lecció d'Art Contemporani Fundació "la Caixa"

Rubén Grilo

Pattern Free. Ripped from Zara, Indigo Version I [Sense patró. Replicat de Zara, versió índigo I], 2013

Denim desgastat i cremat amb làser replicant patrons utilitzats per Zara en pantalons texans.

Estructura metàl·lica i bandes elàstiques

90 x 200 cm

Cortesia de l'artista i NoguerasBlanchard

Panell de tomba de Seti I

Sense data
Panell fresat amb màquina CNC a partir de les dades 3D escanejades en alta resolució a la tomba de Seti I, amb impressions damunt guix amb preparació de gesso
116 x 125,5 x 8 cm
Factum Foundation

Diamant creat en laboratori i diamant natural en brut / Diamant creat en laboratori i diamant natural tallats
Sense data
Accent Created Diamonds Barcelona

2. CRU

Joan Brossa

Pluja
1973
Llibre
Col·lecció particular, Barcelona

Dieter Roth

Literaturwurst (Martin Walser: „Halbzeit“)
[Salsitxa literatura (Martin Walser: «Halbzeit»)]
1967
Retalls de llibre damunt pell de salsitxa, emmarcada per l'artista
52,5 x 42,5 x 12 cm (emmarcat)
Dieter Roth Estate. Cortesia Hauser & Wirth

Perejaume

Compostatge de nou pintures, compostatge de sis pintures i compostatge d'una pintura amb marc i vidre, 1994
Oli, tela i fusta
3 elements de mides diverses
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA.
Dipòsit particular, Barcelona

Lara Almarcegui

Depósito de agua: materiales de construcción, Phalsbourg, 2000 [Dipòsit d'aigua: materials de construcció, Phalsbourg, 2000]
2000
Fotografia, C-print (còpia d'exposició)
50 x 70 cm
Cortesia de l'artista

Tessel·les possiblement relacionades amb la vil·la romana de la plaça d'Antoni Maura de Barcelona
c. segles I-III dC i segle XX
Material divers (pedra, pasta vítria, ceràmica)
Entre 09 x 0,8 cm i 1,2 x 1,2 cm
Arxiu Arqueològic – MUHBA

Wolf Vostell

Endogene Depression [Depressió endògena]
1980
Formigonament (radi i formigó)
25 x 39 x 29 cm
Colecció MUSAC

Christopher Williams

Cutaway model Nikon E. M. Shutter (...)
[Secció d'un obturador Nikon EM (...)]
2008
Fotografia, C-print
50,8 x 61 cm
Col·lecció d'Art Contemporani Fundació "la Caixa"

Alexander Calder

Font de mercuri
1937
Ferro i alumini pintats i mercuri
114 x 293 x 196 cm
Fundació Joan Miró, Barcelona. Donació d'Alexander Calder

David Medalla

Cloud Canyons (Bubble machine auto-creatives sculptures) [Canons de núvols (Màquines de bombolles esculturals autogeneratives)]
2016
Fusta de caoba lacada en plata, plexiglàs, oxigenador per a aqüari, sabó i aigua
171 x 130 cm (diàmetre total)
Galleria Enrico Astuni

Robert Smithson

Glue Pour [Vessament de cola]
1969
Impressió d'injecció de tinta a partir de diapositiva original en format 126 (còpia d'exposició)
33 x 33 cm
Cortesia Holt/Smithson Foundation

Eva Lootz

Untitled [Sense títol]
1977
Moletó, parafina i quitrà
123,5 x 96,5 cm
Asociación Colección Arte Contemporáneo – Museo Patio Herreriano, Valladolid

Wolfgang Tillmans

Freischwimmer [Nadador lliure]
2004
Fotografia en color
248 x 181 x 4 cm

Colecció CA2M. Centro de Arte Dos de Mayo

Allan Sekula

Dripping black trapezoid (Lendo 12/22/02)
[Trapezoide negre gotejant (Lendo 22/12/02)]
2002

Procés reversible al blanquejat de plata
101,5 x 70 cm
IVAM Institut Valencià d'Art Modern,
Generalitat. Dipòsit Cal Cego. Col·lecció d'Art
Contemporani, Barcelona.

Joseph Beuys

Ölflasche [Ampolla d'oli]
1984
Múltiple. Ampolla d'oli, amb etiqueta impresa
26 cm (altura)
Cal Cego. Col·lecció d'Art Contemporani,
Barcelona

Pamela Rosenkranz

*Firm Being (They Line Along) [Ésser ferm
(S'alineen)]*
2015
Ampolla PET de 700 ml, silicona amb
pigments, vitrina de plexiglàs, peanya de fusta
146,7 x 38,1 x 38,1 cm
Collegium. Fundació Lumberras – Colecció
Adrastus

3. ESPAI

Leandre Cristòfol

Temàtica estel·lar
1940
Collage de llavors damunt paper
47,3 x 37 x 4 cm
Donació de l'artista a l'Ajuntament de
Barcelona, 1988; dipositada al MNAC,
1992

Alexander Calder

El Corcovado, 1951
Alumini i ferro pintats
351 x 405 x 184 cm
Fundació Joan Miró, Barcelona. Donació de
Josep Lluís Sert

Lucio Fontana

*Concetto spaziale. Natura [Concepte espacial.
Natura]*
1960–1961
Bronze
32 x 40 x 37 cm / 46 x 48 x 40 cm
Fundació Suñol, Barcelona

Marisa Merz

Senza titolo [Sense títol]
Sense data
Argila sense coure i gotes d'estany
19 x 11 x 16 cm
Collezione Merz, Torino

Jorge Oteiza

Estudi de partida de Respiración artificial
[Respiració artificial]
c. 1950
Paper fotogràfic
7,5 x 11,8 cm
Fundación Museo Jorge Oteiza Fundazio
Museoa, Alzuza (Navarra)

Jorge Oteiza

Respiración artificial [Respiració artificial]
1956–1957
Construcció en acer pintada de gris
20 x 23 x 6 cm
Fundación Museo Jorge Oteiza Fundazio
Museoa, Alzuza (Navarra)

Lygia Clark

Estrutura de caixas de fósforos
[Estructura de caixa de llumins]
1964
Collage, cartolina
5,7 x 8,9 x 5,1 cm
Museo Helga de Alvear, Cáceres

Julia Spínola

Huevo de la mañana [Ou del matí]
2016
Llapis i collage sobre paper (6 dibuixos)
29 x 21 cm c/u
Galería Heinrich Ehrhardt

Bill Anders

Earthrise [Sortida de la Terra]
1968
Copia fotogràfica
40 x 50 cm
NASA

Juande Jarillo

Sin título [Sense títol]
2009
Fotografia
50 x 78 cm
Col·lecció Juande Jarillo

Carl André

2 (30 AL) Seattle
1980
60 blocs d'alumini
5 x 360 x 18 cm

Colecció Fundación ARCO / IFEMA.
Depósito CA2M. Centro de Arte Dos de Mayo

Richard Serra

Prop [Suport]
1992 (versió en acer de l'escultura
concebuda originalment en plom el 1968)
Acer
276 x 152,5 x 150 cm
IVAM, Institut Valencià d'Art Modern,
Generalitat

Bruce Nauman

*Tony Sinking into the Floor, Face Up and Face
Down* [En Tony enfonsant-se a terra, cap per
amunt i cap per avall]
1973
Vídeo monocanal, color, so, 60 min.
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA

Alina Szapocznikow

Photosculptures 07/20 [Fotoescultures
07/20]
1971
Fotografia
53 x 43 cm
Museum of Modern Art in Warsaw

Alina Szapocznikow

Photosculptures 97/20 [Fotoescultures
97/20]
1971
7 fotografies
53 x 43 cm / 43 x 53 cm
Museum of Modern Art in Warsaw

Isa Genzken

Blick
1987
Ciment, acer i mirall
225 x 120 x 70 cm
Frac Grand Large – Hauts-de-France

Susana Solano

Contemporani, 1982
Bronze pintat
39 x 55,5 x 46 cm
Col·lecció particular

Jordi Colomer

24 gold-fishes [24 peces daurats]
1990
Escaiola, cautxú, ampolles de llet, patins de
rodes
70 x 220 x 60 cm
Galería Juana de Aizpuru, Madrid

Jannis Kounellis

Senza titolo
1969
Xarxa metàl·lica, llana
40 x 190 x 180
Castello di Rivoli. Museo d'Arte
Contemporanea

4. OBJECTE DOBLE

Nina de pedra
c. 1949
Pedra calcària i cotó
27 x 15 x 6,5 cm
Museu Etnològic i de Cultures del Món.
Ajuntament de Barcelona

Joan Miró

Femme [Dona]
1946
Os, pedra d'afilar, ferro i oli damunt gres
51,7 x 23,3 x 19,7 cm
Fundació Joan Miró, Barcelona

Apel·les Fenosa

Fulla de figuera
1958
Terra cuita
16 x 6,5 x 4 cm
Col·lecció Fundació Apel·les Fenosa, El
Vendrell

Apel·les Fenosa

Fourrure [Pelatge]
1962
Terra cuita
16 x 7 x 6,5 cm
Col·lecció Fundació Apel·les Fenosa, El
Vendrell

Apel·les Fenosa

Seròs
1965
Terra cuita
19,5 x 9 x 5 cm
Col·lecció Fundació Apel·les Fenosa, El
Vendrell

Apel·les Fenosa

Delos
1983
Terra cuita
16 x 6,5 x 4 cm
Col·lecció Fundació Apel·les Fenosa, El
Vendrell

Apel·les Fenosa

Caroubier [Garrofer]
1981
Bronze
23 x 11 x 6 cm
Col·lecció Fundació Apel·les Fenosa, El Vendrell

Robert Gober

Slides of a Changing Painting [Diapositives d'una pintura canviant]
1982–1983
Diapositives 35 mm (arxiu digital). Còpia d'exposició
66 x 99 cm cada imatge projectada
Collection Walker Art Center, Minneapolis
T.B. Walker Acquisition Fund, 1992

Joan Miró

Personnage [Personatge]
1967
Bronze pintat
160 x 63,5 x 11 cm
Fundació Joan Miró, Barcelona

Lygia Clark

Bicho de bolso [Bestiola de butxaca]
1966
Còpia fotogràfica
70 x 50 cm
Associação Cultural O Mundo de Lygia Clark

Patricia Esquivias

Tallo en sesgo [Tija en biaix]
Sense data
Instal·lació
50 x 36 / 80 x 47 / 80 x 25 / 100 x 31 / 74 x 20 cm
Ayuntamiento de Madrid

Ester Partegàs

Façana (Cistelles)
2021
Tècnica mixta
200 x 150 x 160 cm
Cortesia de l'artista i NoguerasBlanchard

Lingot d'alumini

Alumini
9 x 11 x 70 cm
Grup al Art, S.L. (Aliatges d'alumini)

5. PRESENT CONTINUU

Mòmia de gat
Baixa època – període ptolemaic, 715–730 aC
Cos de gat momificat, venes

24,5 x 6,1 x 5,8 cm
Fundació Arqueològica Clos – Museu Egipci de Barcelona

Christofle

Lézard [Llangardaix]
1890
Coure galvanic platejat
14 x 27,5 cm
Patrimoine Christofle

Petrít Halilaj

Poisoned by Men in Need of Some Love (Pavo cristatus) [Enverinat per homes que necessiten una mica d'amor (*Pavo cristatus*)]
2013
Ferro, excrements de corb, llot, cola, llautó i fusta
347 x 99 x 42 cm
Collegium. Fundación Lumbreras - Colección Adrastus

Vitrina

Sense data
Objectes metàl·lics
1,65 x 43 x 37 cm
Cortesia de Reciclajes San Adrián

Robert Smithson

Pierced Spiral [Espiral perforada]
1973
Cartró i fusta
24 x 54 x 57 cm
IVAM, Institut Valencià d'Art Modern, Generalitat

Solar System Portrait – Earth as Pale Blue Dot [Retrat del sistema solar – La Terra com un punt blau clar]
1990
Fotografia
20 x 15 cm
NASA

On Kawara

Telegrama a Manel Clot
1989
Paper imprès
14,7 x 21 cm
Família Manel Clot

Thomas Hirschhorn

Swiss Made [Fet a Suïssa]
1999
Paper d'alumini, acrílic, cartró, feltre, celo i fusta pintada
230 x 52 x 6,5 cm
Col·lecció particular. Dipòsit Fundación RAC

Susana Solano

U-Alap
1992–1993
Ferro, fluorescent i motor
360 x 325 x 155 cm (en moviment)
Col·lecció particular

Xavier Arenós

Columna Bloc
2012
Fusta i ciment
304 x 31 x 31 cm
Cortesia de l'artista

Oier Iruretagoiena

Paisaje sin mundo (mural) [Paisatge sense món (mural)]
2020
Instal·lació. Collage de plàstic, pintures, grapes, lona
250 x 200 cm
Colección Fundación Montemadrid

Pipilotti Rist

Double Light [Doble llum]
2010
Videoinstal·lació sobre l'escultura de Joan Miró *Dona* (1968)
Mides variables
Fundació Joan Miró, Barcelona. Producció i donació de Han Nefkens

6. UN COS NOU

Representació d'una màscara teatral d'actor tràgic
s. I dC
Pedra calcària
48 x 32 cm
Museu d'Arqueologia de Catalunya

Francesc Pérez Llorens i Joan Samsó i Lengly

Bust en perfil de noia amb anatomia de l'oïda interna al descobert
c. 1860
Guix policromat
49 x 32 x 14 cm
Museu d'Història de la Medicina de Catalunya / Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya

Salvador Martorell

Autoretrat, c. 1930
Pedra de La Sénia
27 x 19,5 x 20 cm
Museu d'Art Modern de Tarragona

Julio González

Masque Ombre et lumière [Màscara Ombra i llum]
c. 1930
Bronze
24,8 x 10,5 x 5,5 cm
Julio González Administration. Philippe Grimminger

Apel·les Fenosa i Pablo Picasso

Cap de Dora Maar
c. 1939–1940
Guix
25 x 11,5 x 9 cm
Col·lecció Fundació Apel·les Fenosa. El Vendrell

Dieter Roth

P.O.T.H.A.A.VFB (Portrait of the artist as Vogelfutterbüste) [R.D.A.C.VFB (Retrat de l'artista com a *Vogelfutterbüste* [Bust d'escaiola])]
1968
Xocolata
21 x 14 x 12 cm
Dieter Roth Estate. Cortesia Hauser & Wirth

Marisa Merz

Senza titolo [Sense títol]
Sense data
Terra crua pintada
17 x 11 x 15 cm
Collezione Merz, Torino

Alina Szapocznikow

Buste étincelant III [Bust brillant III]
1967
Fotografia
53 x 43 cm
Museum of Modern Art in Warsaw

Claudia Rebeca Lorenzo

Achanta la mui
2020
Metall, celo, resina d'epoxi i oli
23 x 14 x 34 cm
Cortesia de l'artista

Exemplar de la revista *Acéphale*, amb dibuix d'André Masson a la portada
24 de juny de 1936
Revista
26,9 x 18,7 cm
Fundació Joan Miró, Barcelona

Joseph Beuys

Foetus [Fetus]
1961

Aiguatinta damunt paper
57,7 x 45,8 x 2,5 cm (amb marc)
Col·lecció MACBA. Fundació MACBA.
Dipòsit Família Bombelli

Lucía C. Pino

*Headlines Screaming While She's Watching
The Race* [Grans titulars mentre ella mira la
carrera]
2017
Plàstic, làtex, acer, resina i acrílic
59 x 100 x 38 cm
Galeria etHALL

Sarah Lucas

*I Know What I Like in Your Wardrobe
(revisited)* [Sé el que m'agrada del teu armari
(revisitat)]
2000
Armari, llums, filferro i galleda
191 x 93 x 67 cm
Cortesia de l'artista i Sadie Coles HQ,
Londres

Joan Miró

Homme et femme dans la nuit [Home i dona
en la nit]
1969
Bronze
86,5 x 30,5 x 30,5 cm / 71,5 x 43 x 50
cm
Fundació Joan Miró, Barcelona

Sarah Lucas

Nude No. 1 [Nu núm. 1]
1999
Taula, cocos, roba interior i raspall
72 x 130 x 60,5 cm
Cortesia de l'artista i Sadie Coles HQ,
Londres

Sarah Lucas

The Good, the Bad and the Ugly [La bona, la
dolenta i la lletja]
2014
Mitges, buata, cadires i tamboret de fusta
Cadira esquerra: 84 x 40,5 x 52 cm /
Cadira dreta: 84 x 40,5 x 52 cm /
Tamboret: 56 x 38,5 x 34 cm
Cortesia de l'artista i Sadie Coles HQ,
Londres

Henrik Olesen

Portrait 1, Portrait 2, Fußballer [Retrat 1,
Retrat 2, Sòcol]
2020
Oli i tècnica mixta damunt cotó i HDF

Oli i tècnica mixta damunt masonite,
emmarcat
Sòcol i pintura
170 x 265,5 cm (40 x 30 cm / 49,9 x
43,6 cm / 249 x 4,5 x 3 cm)
Cortesia Galerie Buchholz,
Berlín/Colònia/Nova York

Rubén Grilo

Noone, Allness [Ningú, tot]
2017
Empremtes digitals amb patrons generats per
ordinador impreses en greix artificial amb
tous de silicona
Mides variables
Produït per la Fundación Montemadrid per a
Generación 2017. Cortesia de l'artista

7. CONTACTE

Atuell de la cultura Chimú
1000–1470
Argila brunyida i modelada
18,5 x 14,5 x 17 cm
Museo de América, Madrid

Julio González

Les amoureux II [Els enamorats II]
1932–1933
Bronze
44,5 x 16,5 x 22 cm
Julio González Administration. Philippe
Grimminger

Federico García Lorca

El beso [El petó]
1927
Tinta xinesa, llapis de colors i guaix damunt
cartolina
30,3 x 23,5 cm
Museo Casa de los Tiros

Wolfgang Tillmans

The Cock (kiss) [La cigala (petó)]
2002
Fotografia en color. Còpia cromogènica
60,7 x 50,5 cm
Colección Juan Redón

Joan Miró

Dibuix preparatori de *Pintura («Amour»)*
1925
Llapis grafit damunt paper
20 x 26,4 cm
Fundació Joan Miró, Barcelona

Leonilson

Voyerismo olhos para te ver [Voyeurisme ulls per veure't]
1990
Tinta i aquarel·la damunt paper
30 x 23 cm
Colección MUSAC

Susana Solano

La parella núm. 1
1988
Ferro
103 x 47 x 47 cm (c/u)
Fundació Suñol, Barcelona

June Crespo

Cheek to Cheek [Galta amb galta]
2015
Formigó i tela
44 x 44 x 30 cm
Col·lecció particular

Oier Iruretagoiena

Cabezas V [Caps V]
2015
Formigó, pigments, bagues i escàrpiers
25 x 17 x 25 cm c/u aprox.
Colección particular

Anònim

Fernando Aiuti fa un petó a Rosaria Iardino
1991
Fotografia
30 x 16,5 cm

Nathalie Djurberg i Hans Berg

Didn't You Know I'm Made of Butter?
[No sabies que estic feta de mantega?]
2011
Animació amb argila, vídeo digital amb música
05:01 min.
Gió Marconi, Milà, i els artistes

Silvia Gubern

Escultura
1968
Fusta pintada amb esmalt sintètic
58,5 x 70 cm
Col·lecció particular

Autors i procedència de les obres

Autors presents a la mostra

Alexander Calder
Alina Szapocznikow
Allan Sekula
Antoni Gaudí
Apel·les Fenosa
Apel·les Fenosa, Pablo Picasso
Bill Anders
Bruce Nauman
Bruce Talamon
Carl André
Christofle
Christopher Williams
Claude Gaspari
Claudia Rebeca Lorenzo
David Medalla
Diether Roth
Ester Partegàs
Eva Lootz
Federico García Lorca
Francesc Pérez Llorens, Joan Samsó i Lengly
Henrik Olesen
Isa Genzken
Jannis Kounellis
Joan Brossa
Joan Miró
Jochen Lempert
Jordi Colomer
Jorge Oteiza
José Antonio Hernández-Díez
Joseph Beuys
Juande Jarillo
Julia Spínola
Julio González
June Crespo
Karin Sander
Lara Almarcegui
Leandre Cristòfol
Leonilson
Lucía C. Pino
Lucio Fontana
Lygia Clark
Marisa Merz
Nathalie Djurberg, Hans Berg
Oier Iruretagoiena
On Kawara
Pamela Rosenkranz
Patricia Esquivias
Perejaume
Petrit Halilaj
Pipilotti Rist
Richard Serra
Robert Gober
Robert Smithson
Rubén Grilo
Salvador Martorell
Sarah Lucas
Seth Price
Silvia Gubern
Susana Solano
Thomas Hirschhorn
Wolf Vostell
Wolfgang Tillmans
Xavier Arenós

Procedència de les obres

La Fundació Joan Miró agraeix el préstec de les obres a les institucions i persones següents:

Accent Created Diamonds Barcelona
Lara Almarcegui
Xavier Arenós
Associação Cultural O Mundo de Lygia Clark
Ajuntament de Madrid
Basílica de la Sagrada Família
David Bestué
Cal Cego
Castello di Rivoli. Museo d'Arte Contemporanea
Centro de Arte Dos de Mayo
Centro de Estudios Museo Oteiza
Centro Federico Garcia Lorca
Centro Galego de Arte Contemporanea
Família Clot
Col·lecció Berge
Sadie Coles Gallery
Ester Partegàs
Estrany-de la Mota Art Advisors
etHALL
FACTUM Foundation
Fondazione Merz
FRAC Grand Large — Hauts-de-France
Fundació Apel·les Fenosa
Fundació "la Caixa"
Fundació Suñol
Fundación Lumbreras - Colección Adrastus
Fundación Montemadrid
Fundación Museo Jorge Oteiza
Fundación RAC
Galería Heinrich Ehrhardt
Galerie Buchholz
Galleria Enrico Astuni
Galleria Gió Marconi Grupal Art
Rubén Grilo
Julio González Administration. Philippe Grimminger
Holt/Smithson Foundation

IVAM - Institut Valencià d'Art Modern
Juande Jarillo
MACBA. Museu d'Art Contemporani de Barcelona
MUSAC. Museo de Arte Contemporáneo de Castilla y León
Museo Casa de los Tiros
Museo Cerralbo
Museo de América
Museo de Arte Contemporáneo Helga de Alvear
Museu d'Arqueologia de Catalunya
Museu d'Art Modern de Tarragona
Museu d'Història de Barcelona
Museu d'Història de la Medicina de Catalunya
Museu Egipci de Barcelona
Museu Etnològic i de Cultures del Món
Museu Nacional d'Art de Catalunya
Museum of Modern Art in Warsaw
NASA
Nogueras Blanchard
Patricia Esquivias
Patio Herreriano. Museo de Arte Contemporáneo Español
Patrimoine Christofle
ProjecteSD
Claudia Rebeca Lorenzo
Reciclajes San Adrián
Juan Redón
Dieter Roth Foundation
Susana Solano

I a tots aquells col·leccionistes que han preferit mantenir-se en l'anonimat.

Publicació

El sentit de l'escultura

Catàleg publicat per la Fundació Joan Miró

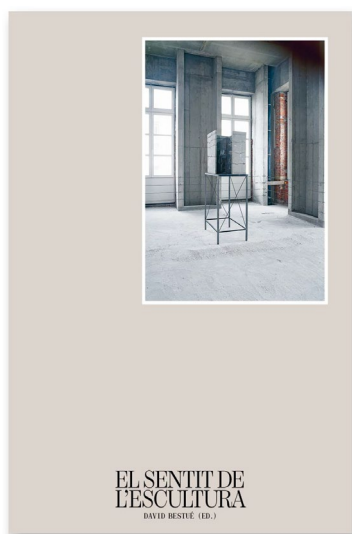
Edició a cura de David Bestué

Amb textos d'Aimar Arriola, Jane Bennett, Mario Carpo, Maite Garbayo, Martina Millà, Ester Pino, Susana Solano i Julia Spínola

Edició en castellà i català amb traducció a l'anglès

224 pàgines

90 il·lustracions

El sentit de l'escultura va acompanyada d'una publicació que complementa i expandeix el relat expositiu. El volum està organitzat a partir dels set àmbits de la mostra: *Ars Infamis*, sobre el concepte de còpia; *Cru*, o la materialitat en la disciplina; *Espai*, sobre la seva dimensió física i espacial; *Objecte doble*, o la noció de transformació en l'escultura; *Present continu*, sobre el vector temporal; *Un cos nou*, centrat en el cos humà com a repte i referència central en la disciplina, i, per acabar, *Contacte*, o com l'escultura s'ha enfrontat a la materialització de l'intangible.

Des de la seva mirada d'artista i assagista, el comissari David Bestué introdueix cada capítol amb un text que aprofundeix en cadascun d'aquests aspectes sobre el fet escultòric. Cada secció del catàleg, per la seva part, es completa amb nous textos que constitueixen aportacions de rellevància sobre la pràctica de l'escultura, els seus horitzons, les preocupacions contemporànies sobre la disciplina o les seves relacions amb altres àmbits de la creació. A *Ars Infamis*, el catedràtic d'Història de l'Arquitectura Mario Carpo signa un article que versa sobre la imitació de la realitat en l'era digital. La catedràtica de teoria política i filosofia Jane Bennett construeix un assaig sobre el pols de la vida en la matèria per a *Cru*. El capítol *Espai* inclou una conversa entre l'escultora Susana Solano i David Bestué. Ester Pino, filòsofa i experta en literatura comparada, intervé a *L'objecte doble* amb una reflexió sobre la metàfora i la capacitat transformadora de les paraules com a escultures verbals de la realitat. L'artista Julia Spínola aporta una aproximació molt personal a la relació entre el temps i els mecanismes de la percepció per al capítol titulat *Present continu*. A *Un cos nou*, Maite Garbayo, investigadora i crítica d'art, tracta el cos des d'una mirada obliqua. I tanca Aimar Arriola, que disserta sobre la relació entre allò que és profund i allò que és superficial en el capítol *Contacte*.

Autors de la publicació

Aimar Arriola. Treballa com a comissari, editor i investigador entre Barcelona i Londres. Professor de Cultura Visual a Goldsmiths (Universitat de Londres). Des de 2010, ha organitzat exposicions i programes públics, propis i d'encàrrec, al MACBA (Barcelona), The Showroom (Londres), Centro Centro (Madrid), Museo de Bellas Artes de Bilbao, Tabakalera (Sant Sebastià) i CA2M (Móstoles), entre d'altres.

Jane Bennett. Catedràtica de Teoria Política i Filosofia a la Universitat de Baltimore. Especialitzada en la relació entre els humans i les coses (“materialisme vital”).

Mario Carpo. Catedràtic d'Història de l'Arquitectura a la University College. Especialitzat en Història Cultural de les Tecnologies i en Teoria del Disseny Digital Contemporani.

Maite Garbayo. És investigadora i crítica d'art. Ha publicat en diversos catàlegs d'exposicions i en mitjans especialitzats. És editora de la revista *Pipa*, publicació especialitzada en art contemporani, teoria crítica i feminismes.

Martina Millà. Historiadora de l'art i de l'arquitectura. Des de 2007, cap d'exposicions de la Fundació Joan Miró i responsable de la programació d'exposicions temporals de la institució. També és al capdavant de l'Espai 13, dedicat a les pràctiques artístiques i al comissariat emergent, així com de l'espai de fotografia de la fundació.

Ester Pino Estivill. Filòsofa. Professora lectora a la Universitat París-Sorbona i membre del grup de recerca de Literatura Compara en l'Espai Intel·lectual Europeu de la Universitat de Barcelona

Susana Solano. Artista. Protagonista destacada de la renovació de l'escultura espanyola als anys vuitanta i amb una reconeguda projecció internacional. La seva obra entronca amb la tradició escultòrica iniciada per Juli González, Jorge Oteiza i Eduardo Chillida.

Julia Spínola. Artista. El seu treball es desenvolupa principalment en l'àmbit de l'escultura i el dibuix. La seva investigació artística convida a revisar algunes de les certeses que regeixen el camp de l'experiència. Ha format part de *Gira tot gira*, el cicle actual d'exposicions de l'Espai 13 de la Fundació Joan Miró, comissariat per Marc Navarro.

Programació pública

Jornades

Dissabte 15 de gener, de 10 a 14 h

El sentit de l'escultura

Auditori de la Fundació Joan Miró

Presentació de la jornada a càrrec de Martina Millà, responsable d'exposicions de la Fundació Joan Miró

Introducció a la mostra a càrrec del comissari David Bestué

Conferència de la videoartista Patricia Esquivias

Conferència a càrrec de María Bolaños, Directora del Museo Nacional de Escultura de Valladolid

Xerrada-concert a cura de l'escultor i artista sonor Oier Iruretagoiena

Performance

Diumenge 12 de febrer, a les 12 h

Framing Intimacy

Pati Nord

Projecte col·laboratiu a càrrec dels artistes Nicanor Roses y Matías Daporta

Amb el suport de l'ambaixada dels Països Baixos a Espanya

Nica Roses i Matías Daporta conviden set persones a trobades en privat davant d'una tela en blanc, amb pintura i altres materials. Durant uns dies i en sessions de no més de tres participants, aquestes persones exploraran possibles formes de relació per omplir l'espai en blanc. Cada trobada sumarà una capa a una peça a mig camí entre la pintura i l'escultura i carregada d'emoció sensible.

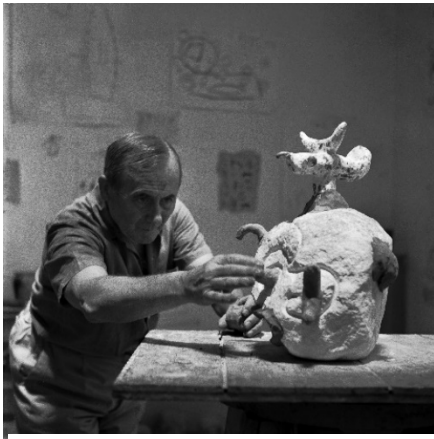
En acabat, el resultat s'obrirà al públic en format de *performance*. El cos de Nica Roses esdevindrà una mena de canalitzador de les experiències dels participants. Els seus moviments i accions integraran fragments de les vivències personals evidenciades durant les trobades en privat.

Entre l'octubre de 2021 i el febrer de 2022

Joan Miró. L'escultura en bronze

Sala 14

Exposició de petit format sobre el procés de la fosa del bronze, una de les tècniques escultòriques més utilitzades per Joan Miró

Joaquim Gomis © Hereus de
Joaquim Gomis, 2021

Els objectes quotidians que Miró tresorejaba al seu taller són el punt de partida de tot un procés tècnic i creatiu, sovint desconegut, que acaba en l'obra final. La mostra revela detalls d'aquest laboriós camí a través dels dibuixos preparatoris, els objectes, els seus models i motlles en guix, l'assemblage i, finalment, la fosa del bronze de les peces amb el procediment de la cera perduda.

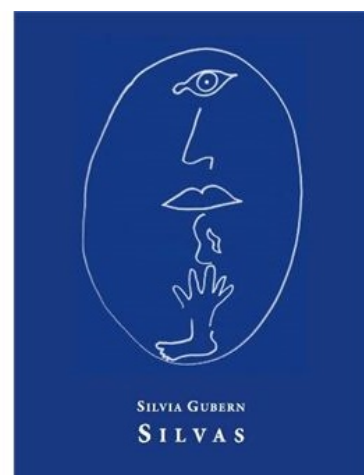
Aquesta exposició divulgativa obre una finestra a les formes de treball de Miró posant en valor la creació com a procés i com a resultat del treball col·laboratiu entre l'artista i els artesans. Així mateix, l'espai basteix un pont entre la sala d'escultures que culmina la presentació de la col·lecció i l'exposició *El sentit de l'escultura*.

Literatura

Divendres 12 novembre, a les 17:30 h

Silvia, silva, silvas

Diàleg al voltant de *Silvas*, llibre de poemes escrit i il·lustrat per l'artista Silvia Gubern i publicat per SD Edicions (Barcelona, 2021).

Dimarts 30 de novembre, a les 17 h

Projecció documental

Sala Chomón, Filmoteca de Catalunya

Presentació a càrrec de David Bestué, comissari de l'exposició

En el marc del cicle de projeccions *Per amor a les arts*, la Fundació Joan Miró proposa el visionat del film de Wang Bing *Man with No Name* (Xina, 2009, 93 min).

Els documentals de Wang Bing es focalitzen en persones i situacions de la Xina contemporània d'una manera explícita i crua. *Man with No Name* rastreja la quotidianitat d'un home anònim directament i sense filtres. Aquesta actitud descarnada agermana la seva obra amb moltes de les escultures contemporànies que formen part d'*El sentit de l'escultura*.

Música

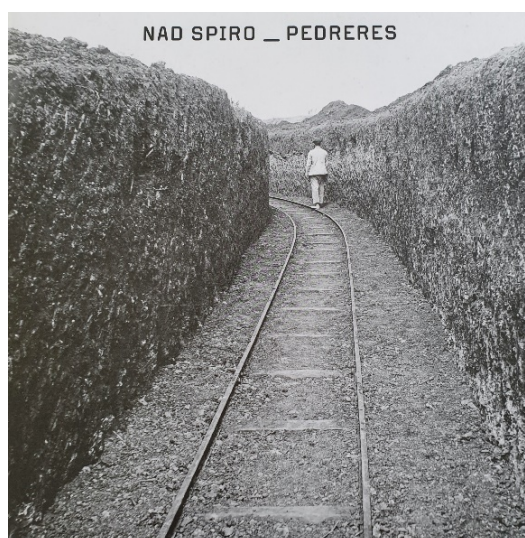
Dissabtes 26 de febrer i 5 de marzo, d'11 a 13 h

Itinerari sonor

Pedrerres de la muntanya de Montjuïc

Soundwalking conduït per la creadora i compositora de música experimental Rosa Arruti (aka Nad Spiro)

Rosa Arruti percep la muntanya de Montjuïc com una "escultura ciclòpia mig devastada". L'acció humana n'ha transformat l'orografia al llarg dels segles amb intervencions i mossegades que han acabat generant una mena d'escultura monumental involuntària. Les pedres que se n'han extret ara formen part de monuments oficials i edificis emblemàtics de la ciutat com ara la Sagrada Família, Santa Maria del Mar i La Pedrera. A partir dels temes dels seu disc *Pedrerres, 9 peces instrumentals*, l'artista proposa un recorregut a través de les nou pedrerres de la muntanya.

Dissabtes 22 de gener i 5 de febrer, de 10 a 13 h

Vestigis sobre blau

Taller fotogràfic a partir de la tècnica de la cianotípia conduït per l'artista Aleydis Rispa

A través de la pròpia empremta, l'ombra o el rastre, els objectes es desmaterialitzen i queden representats en la cianotípia com una nova realitat.

Novembre de 2021 i gener de 2022

Blau de llum

Taller fotogràfic accessible a càrrec de Clara Gassull per a grups de persones amb discapacitat intel·lectual

Les línies del dibuix, les matèries, els objectes i els elements naturals es transformen en formes planes de color blau cian. Són imatges fotogràfiques obtingudes quan els rajos solars toquen la superfície d'un paper sensible a la llum. A partir de la tècnica de la cianotípia, el taller estimula l'experimentació i el joc.

28 de novembre de 2021 i 23 de gener de 2022, d'11 a 13 h

Allò que l'objecte amaga

Taller fotogràfic familiar conduït per Clara Gassull
Recomanat per a famílies amb nens entre 6 i 12 anys

David Bestué, comissari de l'exposició, entén l'escultura "com un joc de mutacions, com un procés de canvi". A partir d'aquesta idea, Clara Gassull proposa a les famílies un joc de transformacions a través de la tècnica de la cianotípia. Amb dibuixos, textures, objectes i les nostres pròpies empremtes, els participants experimentaran com passar del volum al pla per generar imatges noves i sorprenents.

Famílies creatives

Nou lliurament de la sèrie de propostes per experimentar l'art en família mitjançant un doble recorregut: a les sales de la fundació i a través de la seva web. A les sales, les famílies descobriran els diferents àmbits de l'exposició *El sentit de l'escultura* i, un cop a casa, mitjançant la web, podran passar a l'acció gràcies a uns tallers amb els quals podran activar la seva creativitat i expressió artística.

<https://www.fmirobcn.org/ca/activitats/families/families-creatives/>

Visites

Divendres 22 d'octubre, a les 18 h

Visita comentada a l'exposició conduïda pel comissari David Bestué

Dissabtes a la tarda i diumenges al matí des del novembre de 2021 fins al febrer de 2022

Objectes i personatges. Les escultures de Joan Miró

Visita recomanada per a famílies amb nens d'entre 6 i 12 anys

Un objecte quotidià o un element natural que tindrà cadascun dels participants de la visita ens acompanyarà per les sales de la col·lecció i de l'exposició *El sentit de l'escultura* introduint-nos en els processos escultòrics de Joan Miró i d'altres escultors contemporanis.

Entre l'octubre de 2021 i el febrer de 2022

Visites comentades per a públic general

Recorreguts comentats per a persones amb discapacitat visual

Visita dinamitzada per a escoles

Projectes col·laboratius

Març de 2022

Petites històries, grans dones. 5a edició

Cicle de videocontes coorganitzat per nou museus al voltant del Dia Internacional de la Dona

Activitat de contacontes amb dones vinculades a la història, les col·leccions o el contingut dels museus. A la Fundació Joan Miró, la protagonista serà l'artista Pipilotti Rist, Premi Joan Miró 2009, present a l'exposició *El sentit de l'escultura*.

Informació general

Horari

Dijous, divendres, dissabtes i diumenges:

De 10 a 19 h

De dilluns a dimecres:

Visites concertades fora de l'horari d'obertura al públic

Visites comentades per a grups i visites per a centres educatius amb reserva prèvia:

reserves@fmirobcn.org

Entrada

Col·lecció permanent + exposició temporal: 13 € Reduïda*: 7 €

*Estudiants de 15 a 30 anys, visitants majors de 65 anys i titulars del carnet de Biblioteques de Barcelona

Menors de 15 anys i aturats (acreditats): Entrada gratuïta

Passi anual: 14 €

Servei de guia multimèdia descarregable gratuïta

Accessibilitat

La Fundació Joan Miró compleix amb totes les mesures sanitàries per a garantir una [visita segura](#).

Imatges disponibles per a premsa i dossier digitalitzat a la nostra sala de premsa virtual <https://www.fmirobcn.org/ca/fundacio/premsa/> i a l'enllaç [El sentido de la escultura](#)

Seguiu les activitats d'*El sentit de l'escultura* a les xarxes amb l'etiqueta #SentitEscultura i a la web <https://www.fmirobcn.org/ca/exposicions/5772/el-sentit-de-l-escultura>

Fundació Joan Miró

* *J.M.* Barcelona

Fundación BBVA

Fundació Joan Miró
Parc de Montjuïc
08038 Barcelona
T +34 934 439 070
press@fmirobcn.org

www.fmirobcn.org

